

Vlaams
Parlement

vergadering **C133 – CUL18**
zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 9 februari 2012

VOORLOPIGE VERSIE

Niet citeren zonder de bron te vermelden

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de preciaire financiële toestand van het Archief en Museum voor het Vlaams Leven te Brussel (AMVB) - 1012 (2011-2012)	
Vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de financiële zorgen van het Archief en Museum voor het Vlaams Leven te Brussel (AMVB) - 1047 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Yamila Idrissi tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de schenking van een privékunstcollectie aan de stad Oostende - 990 (2011-2012)	8
Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de engagementsverklaring van de cultuursector met betrekking tot interculturalisering - 1029 (2011-2012)	14

■

Waarnemend voorzitter: de heer Bart Caron, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de precaire financiële toestand van het Archief en Museum voor het Vlaams Leven te Brussel (AMVB)

- 1012 (2011-2012)

Vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de financiële zorgen van het Archief en Museum voor het Vlaams Leven te Brussel (AMVB)

- 1047 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, collega's, gisteren werd deze vraag eigenlijk al ingeleid door de heer Delva in de commissie Brussel. De collectie van het Archief en Museum voor het Vlaams Leven te Brussel (AMVB) getuigt over het heden en verleden van de Vlaamse aanwezigheid in Brussel. De collectie is erg waardevol en dus betreft het een belangrijk instituut in onze hoofdstad, maar de groeiende collectie stelt het AMVB voor grote huisvestingsproblemen en dat heeft ook financiële implicaties. Maar liefst 40 procent van het werkingsbudget gaat naar huurlasten en daarom vraagt het museum meer middelen aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC).

Vanuit Vlaanderen subsidieert u het AMVB reeds. U voorziet vanuit het Archiefdecreet in de nodige sommen en daarnaast ontving het museum een som in verband met het project 'Naar een digitale duurzaamheid voor miniorganisaties' van uw collega die bevoegd is voor Brussel, minister Smet.

Collega's hebben hier al eerder vragen over gesteld. Zo was er een vraag van de heer Van Hauthem in maart. Uit het antwoord blijkt dat er tegen eind januari toch een oplossing gevonden had moeten worden. Uit het antwoord blijkt ook dat het over vrij hoge sommen gaat. Minister Smet zei: "Het lijkt me logisch dat indien er zich een probleem stelt, in eerste instantie de structurele subsidiënten, namelijk de Vlaamse minister van Cultuur en het VGC-collegelid bevoegd voor Cultuur, samen met het AMVB aan een oplossing kunnen werken. Ik zal daar bij hen beiden ook op aandringen."

Ook de plenaire vergadering van de VGC in juli besprak dit thema: "De administratie en het kabinet zijn op dit ogenblik, samen met het AMVB, op zoek naar mogelijke oplossingen."

Minister Smet beklemtoont de werking van het AMVB in het bijzonder; dat blijkt ook uit zijn beleidsbrief. Daarin vermeldt hij het project 'Naar een digitale duurzaamheid voor miniorganisaties' als een laboratorium, een experiment dat vanuit Brussel op andere gemeenten en steden in Vlaanderen gericht kan worden.

Minister, er is met andere woorden toch enig belang bij gemoeid, vandaar mijn vragen. Hebt u weet van de financiële moeilijkheden van het AMVB? Bent u van plan om bijkomende maatregelen te treffen? Zo ja, welke? Beschouwt u het instituut als onmisbaar in onze hoofdstad om onze geschiedenis te verankeren? Heeft het AMVB ondertussen beslist om het huurcontract te verlengen? Hebt u reeds overleg gehad met het AMVB en de VGC? Indien ja, wanneer, en wat werd concreet beslist? Hebt u het infrastructuurdossier reeds ontvangen? In hoeverre is de Luisterbibliotheek in Laken een optie? Zult u bijkomende financiële middelen verschaffen? We wachten met spanning op uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Voorzitter, minister, ik zal niet herhalen wat de heer Segers al heeft verteld en ik heb ook gelezen wat hierover in Brusselnieuws stond op basis van de vraag van de heer Delva. Ik zal me beperken tot één paragraafje uit mijn lange vraag.

In het artikel ‘AMVB verkeert in financiële ademnood’ stond dat de evaluatie door het Agentschap Kunsten en Erfgoed in het kader van het behouden van het kwaliteitslabel van de collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie in november 2009 meldde dat de specifieke huurproblematiek en de hoge huurprijs een zware belasting zijn op de hele werking van het AMVB. De evaluatie toont aan dat een structurele oplossing nodig is voor de huisvestingsproblematiek en voor de financiële problemen die hiervan het gevolg zijn.

Ik vat even mijn vragen samen. Hebt u reeds overleg gehad met het AMVB over deze problematiek – hoogstwaarschijnlijk wel –, over de problematiek van de huurlasten en het tekort aan depotruimte? Wat zijn de resultaten van deze gesprekken?

Hebt u hierover reeds overleg gehad met staatssecretaris De Lille? Minister Smet verwees op 14 maart 2011 in een schriftelijk antwoord op een vraag van de heer Van Hauthem immers naar het feit dat u daarover zou moeten overleggen met hem.

Hebt u overleg gehad met minister Smet over deze Brusselse problematiek? Welke mogelijkheden ziet u binnen uw bevoegdheid?

Ik heb nog een extra vraagje naar aanleiding van een artikel van vandaag waarin staat dat minister Smet eventueel bereid is om een huizenruil te doen. Blijkbaar zouden het Saintelettegebouw en de Luisterbibliotheek in Laken gewoon geruild kunnen worden, want het ene is eigendom van de Vlaamse Gemeenschap en het andere van de VGC. Ik heb twee fotootjes afgeprint, eentje van elk gebouw. Ik zal ze even laten rondgaan. U weet waarschijnlijk hoe de gebouwen eruitzien. Wat denkt u van die ruil? Mij lijkt het niet realistisch om een gebouw zoals het Saintelettegebouw te ruilen met een gewoon huisje in Laken. Het is nog maar een voorstel natuurlijk.

Ik ben benieuwd naar uw antwoorden.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik heb gisteren in de commissie Brussel dezelfde vragen gesteld aan minister Smet. Ons Vlaams Brusselbeleid bevindt zich altijd in een driehoek. We hebben de Vlaamse minister voor Brussel, we hebben de functioneel bevoegde minister Schauvliege en we hebben de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). Twee van de drie kunnen we in dit parlement ondervragen. Gisteren heb ik de Vlaamse minister voor Brussel ondervraagd; vandaag ondervragen mijn collega's de minister van Cultuur.

We hadden gisteren in de commissie Brussel een boeiend gesprek. Minister Smet heeft enkele pistes gelanceerd, die dan werden overgenomen in Brusselnieuws. Minister, ik sluit me aan bij de twee vraagstellers om na te gaan hoe u staat tegenover de uitspraken van gisteren van minister Smet.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Gisteren heb ik via mijn intercom het boeiende debat gehoord naar aanleiding van de vragen van de heer Delva aan minister Smet. De minister heeft een aantal mogelijke oplossingen aangereikt. Ik heb begrepen dat het AMVB niet weigerachtig staat tegenover zo'n oplossing. Een van de gebouwen behoort tot de Vlaamse Gemeenschap, en een ander tot de VGC. Ik neem aan, minister, dat u daarover al gesprekken hebt gevoerd en dat er mogelijkheden worden onderzocht.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: We weten dat het Archief en Museum voor het Vlaams Leven te Brussel (AMVB) een hoge huurlast heeft. Dat is niet nieuw. Wat wel nieuw is, is dat er plots grote financiële problemen zouden zijn. Ik verklaar me nader en baseer me daarvoor op de recentste informatie die ik heb, het jaarverslag 2010. Dat van 2011 moet pas klaar zijn tegen 1 april.

Uit het jaarverslag 2010 blijkt dat ze over een beperkte reserve beschikken van 7024 euro, terwijl ze aan het begin van de beleidsperiode 2008-2012 met een serieus tekort zaten van 13.936 euro. Het verrast me dat ze nu plots grote financiële problemen zouden hebben. Ze bewijzen dat ze een grote inhaalbeweging hebben gedaan en van een serieus tekort naar een beperkte reserve zijn gegaan. Nogmaals, dat is de officiële informatie waarover ik beschik.

Los van al of niet acute financiële problemen, is de huurlast hoog. Voor de periode 2013-2017 is een nieuw beleidsplan op komst. De vorige beleidsperiode liep van 2008 tot 2012. In het beleidsplan zullen structurele oplossingen naar voren komen, in samenspraak met alle betrokken overheden. In dit geval is dat de VGC.

Het is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de privaatrechtelijke archiefinstelling om ook zelf een oplossing te zoeken. Het kan niet de bedoeling zijn dat we voor alles wat we officieel subsidiëren, een oplossing moeten zoeken voor de huisvesting. Uiteraard zijn we altijd bereid om mee te zoeken als dat acuut en nodig is. In deze zaak moeten we het AMVB zelf de richting laten bepalen.

Het AMVB neemt een belangrijke taak in de hoofdstad op zich, vooral voor de Vlaamse culturele aanwezigheid en om die te documenteren en te ontsluiten. We vinden dit belangrijk, anders zouden we dat niet ten volle ondersteunen met de meerjarige werkingssubsidie op het Archiefdecreet. Er komt een nieuw beleidsplan voor de periode 2013-2017 vanaf 1 april.

De beslissing om het huurcontract te verlengen is een volledig onafhankelijke bevoegdheid van het AMVB zelf. Dat moet absoluut niet aan mijn diensten worden voorgelegd. Mijn administratie heeft ook geen weet van een al of niet-verlenging van een huurcontract. Er is wel overleg geweest. Mijn administratie had contacten met het AMVB, en er was ook schriftelijke communicatie tussen mijn administratie en de VGC.

Op 9 november heeft het AMVB het infrastructuurdossier verduidelijkt bij het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI). Ze stelden de vraag te worden gehuisvest in een gebouw in Laken, waar ook de Luisterpuntbibliotheek is gehuisvest. Ik heb dat laten onderzoeken en daaruit blijkt dat er om het gebouw structureel in orde te brengen voor archief, minimum 200.000 euro moet worden geïnvesteerd. Dat budget is niet beschikbaar. Bovendien stelt ook het Rekenhof in het auditverslag vragen en voorwaarden bij het ter beschikking stellen van infrastructuur aan privéorganisaties. Ik kan dat niet zomaar doen. Er zit een beperking op. Ik kan moeilijk aan allerlei privéorganisaties gebouwen ter beschikking stellen.

Een goedkope huisvesting voor het AMVB kan niet zomaar ter beschikking worden gesteld door de overheid. Er wordt wel gecommuniceerd met het AMVB en ze hebben ook antwoord gekregen vanuit mijn diensten. Officieel heeft staatssecretaris De Lille geen contact genomen met mij. Er is wel contact tussen de diensten. De resultaten daarvan heb ik daarnet aangehaald.

Ook met het kabinet van minister Smet hebben we contacten gehad. We weten dat het idee van een mogelijke ruil van gebouwen leeft in functie van de huisvesting van het AMVB. Dat zijn leuke ideeën, maar ze zijn absoluut nog niet concreet en ook niet vanzelfsprekend. In alle gebouwen waarvan sprake, zijn er heel veel werken nodig waarvoor budgetten moeten worden gezocht.

Mijnheer Delva, ik heb ook begrepen dat het gebouw van de VGC waarover gesproken wordt en dat in de buurt van het Kaaitheater ligt, momenteel nog niet leeg is. Er zijn wel plannen zodat er op termijn misschien wel een mogelijkheid komt. Het is dus nog absoluut te vroeg om te zeggen dat dit de oplossing is. Een ruil is juridisch-technisch ook niet zo evident, maar dat wordt onderzocht.

Wij wachten op het beleidsplan. We willen dat de organisatie zelf concrete stappen voorstelt. We zijn altijd bereid om mee te denken, maar we zullen, samen met de VGC, naar een oplossing moeten zoeken.

Voor de depotproblematiek heeft de Vlaamse Regering een regiefunctie toegekend aan de provincies en aan de VGC. Er werd met hen een samenwerkingsprotocol afgesloten. Het is dus in ieder geval de VGC die zelf voor structurele oplossingen zal moeten zorgen. Het gaat dus niet alleen om het gebouw zelf, maar ook om de verantwoordelijkheid die ze via het protocol hebben gekregen en die ze dus moeten opnemen. De administraties hebben al contact gehad om te praten over deze problematiek.

We zijn dus altijd bereid om na te denken. Een aantal pistes worden onderzocht, maar ik ben niet bereid om uitzonderingen te maken voor één specifieke, privaatrechtelijke organisatie of archiefinstelling. Als we dat voor één doen, moeten we het voor alle doen. We moeten dus geen ad-hocoplossing voor één organisatie zoeken. Het is een rode draad in mijn beleid dat ik zeer rechtlijnig wil zijn. Als we een oplossing moeten zoeken, zal het een correcte moeten zijn.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, ik dank u voor uw antwoord.

Uiteraard is het niet de bedoeling om privaatrechtelijke organisaties, al dan niet in Brussel gelegen met een moeilijker huisvestingssituatie, anders te benaderen. Het is natuurlijk een belangrijke organisatie voor de Vlaamse aanwezigheid in Brussel. In die context is er natuurlijk beleidsverantwoordelijkheid.

Uw antwoord stelt ons gerust. Alle nodige actoren zijn op de hoogte en hebben al met elkaar gepraat. Dat is niet altijd het geval. We zullen de zaak opvolgen. U verwijst naar bepaalde plannen die vanaf april ter beschikking zullen zijn en naar de eigen verantwoordelijkheid van de organisatie.

Ik ga me niet over de pistes uitspreken. Ik ken al die gebouwen niet. Ik hoorde dat ook het Kaaitheater betrokken zou willen worden in een mogelijke ruil. Ik vermoed dus dat er toch nog wel wat discussie zal zijn en dat dit ongetwijfeld nog een vervolg zal krijgen. Ik dacht ook dat brusselnieuws.be zijn artikel zo eindigde: “Wordt ongetwijfeld vervolgd.”

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Voorzitter, minister, ik heb er ook niet veel aan toe te voegen. Ik kan u voor een groot deel gelijk geven wanneer u zegt dat u niet elke privaatrechtelijke instantie kan subsidiëren, maar het AMVB neemt toch een unieke plaats in in Brussel. Er zijn weinig soortgelijke Nederlandstalige initiatieven van dat niveau.

U zei dat u geen contact hebt gehad met uw collega De Lille. In antwoord op de vraag van de heer Van Hauthem van 14 maart 2010 heeft minister Smet geantwoord dat het hem logisch leek dat er tussen u en het VGC-lid bevoegd voor cultuur, een gesprek zou plaatsvinden. Hij zei dat hij de persoon is om bij de twee aan te dringen dat het gesprek zou doorgaan. Misschien is het allemaal niet meer zo belangrijk maar elke communicatie lijkt mij toch belangrijk voor het AMVB om iets aan hun situatie te doen.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Voorzitter, minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord.

Ik kan u volgen wanneer u zegt dat u rechtlijnig bent in uw beleid en dat u geen beleid ‘à la tête du client’ wilt voeren. Toch denk ik dat u rekening moet houden met de specifieke situatie van het AMVB.

Er worden twee problemen aangekaart. Het eerste probleem is de hoge huishuur. Je zou kunnen zeggen dat dat voor een deel de verantwoordelijkheid van de organisatie is waar ze misschien gemakkelijk iets aan kunnen doen. Een ander probleem is het feit dat de collectie op tien jaar tijd verdrievoudigd is en dat men daar een archiefruimte voor moet zoeken. We weten wat de ruimtes in Brussel kosten. Brussel kent wat dat betreft een specifieke situatie, duurder dan in Antwerpen of Gent. Het is een specifieke, hoofdstedelijk gebonden situatie. Ik

zou ervoor willen pleiten dat u dat mee in ogenschouw wilt nemen. Hoe ga je met archivering in een grootstedelijke context om? Wat is de best mogelijke oplossing?

Ik hoor u niet zeggen dat die huisruil geen oplossing zou zijn. U zegt dat het prematuur is om daar vandaag uitspraken over te doen. Het is echter wel belangrijk dat het element van de grootstedelijke functie van Brussel mee wordt opgenomen in de overwegingen en in de problematiek die zich vandaag voordoet.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, ik heb weinig toe te voegen aan uw antwoord.

Ik heb wel nog een bekommernis. Er is vanuit het AMVB een concrete vraag over een financiële situatie. Er wordt nu enorm veel gepraat over ingewikkelde constructies met het ruilen van gebouwen en verhuizen, enzovoort. Op zich kunnen dat nuttige pistes zijn. Ze mogen ons echter nooit afleiden van de focus, van de kernvraag van het AMVB, namelijk de financiële situatie en de huurgelden die zij moesten ophoesten. Ik hoop dat die twee zaken kunnen samensporen: enerzijds de bekommernis voor de financiële situatie van het AMVB en anderzijds de ingewikkelde constructie van die ruiloperaties. Ik hoop dat die voor het AMVB voldoende zullen samengaan om op een of andere manier tegemoet te komen aan hun meest fundamentele vraag, namelijk hun zeer hoge huishuur.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik wil een aantal zaken duidelijk stellen.

Mevrouw Zamouri, u zegt dat u begrijpt dat ik geen subsidies kan geven. Ik wil duidelijk stellen dat we die aanwezigheid in Brussel bijzonder cruciaal vinden. Daarom krijgt het AMVB in zijn meerjarige erkenning ook een serieuze structurele financiële subsidiëring van ons. Ik heb niet gezegd dat dat de verantwoordelijkheid is van de VGC. Het gaat hier over het gebouw. Men heeft een probleem met het gebouw, de huur is te hoog. We weten dat en we moeten daar een oplossing voor zoeken.

Ik herhaal dat dat in eerste instantie moet worden bekeken met de VGC. Officieel heb ik van mijn collega De Lille geen enkele vraag of alarmkreet gehoord. Ik heb die vraag niet ontvangen vanuit de VGC zelf. Ik wil gerust met mijn bevoegde collega van de VGC spreken, maar ik vind dat er vanuit de VGC zelf een signaal mag komen en dat ze daarover minstens zelf contact moeten opnemen.

Mevrouw Idrissi, we hebben absoluut oog voor de specifieke situatie in Brussel. U moet weten dat binnen het Fonds Culturele Infrastructuur, een ondersteuning die wij geven voor gebouwen, in totaal zeventien projecten worden ondersteund in Vlaanderen en dat er negen in Brussel gelegen zijn. U kunt ons dus niet verwijten dat we geen aandacht hebben voor Brussel, integendeel. We geven daar dus wel degelijk prioriteit aan.

Ik ben zeker bereid om overleg te plegen en na te gaan waar er oplossingen mogelijk zijn. In dezen ligt het initiatiefrecht echter niet meteen bij ons. Men mag ons een eventueel probleem signaleren en dan zullen we mee naar een oplossing zoeken. Een aantal pistes worden trouwens al onderzocht. Ik wil niet zomaar bijspringen wanneer er een betrokken bevoegde overheid tekortschiet. Op den duur zullen ze ervan uitgaan dat de Vlaamse overheid te hulp zal schieten om de middelen op tafel te leggen en zullen ze het zich niet meer aantrekken. We moeten voorzichtig zijn met die houding.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Minister Yamila Idrissi: Mevrouw Schauvliege, ik wou u zeker niets verwijten. Ik stel gewoon vast wat de grondprijzen zijn en wat de vastgoedsituatie in Brussel is. Die verschillen sowieso van andere steden. Het is dus moeilijk om daar een oplossing voor te vinden.

Ik begrijp dat u zegt dat de VGC het voortouw moet nemen. U hebt nu nog geen vraag gekregen. Als u het echter echt belangrijk vindt, kunt u de VGC gerust op de vingers tikken

en vragen waar de oplossing voor dit dossier blijft, zonder dat u daarmee uw verantwoordelijkheid overschrijdt. U mag uw bezorgdheid uitdrukken over het uitblijven van een oplossing. U mag zeggen dat u die oplossing in eerste instantie vanuit de VGC verwacht.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Het AMVB krijgt jaarlijks 325.000 euro. Dat is niet mis, daarmee krijgt het een serieuze ondersteuning vanuit Vlaanderen.

Wij hebben die stappen al gezet via contacten tussen de administratie van de VGC en onze eigen administratie. Wij wachten af wat er vanuit AMVB verder zal worden aangebracht. Het is niet zo dat wij nog niets hebben gedaan.

De heer Bart Caron: Men kan de vraag ook stellen aan het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement, zodat de VGC haar rol kan opnemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Yamila Idrissi tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de schenking van een privékunstcollectie aan de stad Oostende - 990 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Onlangs bereikte ons via de media het fantastische nieuws dat de Oostendse kunstenaar en internationaal bekende Ensor-kenner Xavier Tricot zijn volledige kunstcollectie aan de stad Oostende schenkt. De collectie bestaat in totaal uit 71 kunstwerken van 31 verschillende kunstenaars en de minimale waarde wordt geschat op 510.000 euro. De verzameling biedt een staalkaart van de naoorlogse beeldende kunst, vooral de minimal art uit de VS en de arte povera uit Italië.

Het gaat hier in alle opzichten om een unieke schenking die op termijn integraal te bewonderen zal zijn in het Mu.ZEE. De stad Oostende heeft het dan ook terecht over een aanzienlijke en waardevolle gift. De schenking valt ook op door het feit dat de schenker nadrukkelijk vermeldt dat hij het als zijn burgerplicht ziet om zijn collectie, die hij dankzij de welvaartstaat heeft kunnen uitbouwen, terug te schenken aan de gemeenschap. De heer Tricot, die zelf geen erfgenamen heeft, vindt het naar eigen zeggen ook belangrijk dat zijn collectie, die bestaat uit reeksen van kunstwerken, samen wordt gehouden. Dankzij de schenking zal iedereen op termijn kunnen genieten van deze verzameling, die toppers bevat zoals Panamarenko, Gerhard Richter, Marcel Broodthaers en vele anderen. Het is een mooi voorbeeld van hoe kunst terug te geven aan het publiek.

Minister, het voorbeeld van de heer Tricot bewijst het belang van een goede dialoog tussen overheid en privéverzamelaars. In uw beleidsbrief vermeldt u dat u in 2012 verder werkt aan een omkaderend beleid ten aanzien van private collecties en dat u de gesprekspartner blijft voor privéverzamelaars die op zoek gaan naar een publieke finaliteit voor hun collectie.

Deze problematiek kwam al aan bod in deze commissie. Op 30 juni 2011 suggereerde u, naar aanleiding van mijn vraag over het vertrek van de collectie-Daled, dat het nuttig zou zijn om de gesubsidieerde musea aan te schrijven met de vraag of zij weet hebben van verzamelaars die interesse hebben in schenkingen. Het is van groot belang om zicht te krijgen op de noden van de verzamelaars en te kijken hoe de overheid hier gepast kan op inspelen. Het Oostendse voorbeeld bewijst dat het mogelijk is om tot een win-winsituatie te komen voor alle partijen.

Minister, was u op de hoogte van de schenking van de heer Tricot? Zo ja, hoe was u hierbij betrokken? Hebt u momenteel weet van andere verzamelaars die eventueel een schenking overwegen? Zo ja, wat is uw aanpak? Zo neen, welke stappen onderneemt u om te

achterhalen of verzamelaars interesse hebben in schenkingen aan de overheid? Wat is de stand van zaken van het omkaderend beleid ten aanzien van privécollecties, dat u hebt aangekondigd in uw beleidsbrief? Wanneer zult u dit omkaderend beleid bekendmaken? Hebt u ondertussen de gesubsidieerde musea aangeschreven? Zo ja, welke reacties hebt u hier ontvangen? Zo neen, bent u van plan hen nog aan te schrijven, zoals u zelf suggereerde?

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Ik ben blij dat u het opneemt voor de bijzondere man Xavier Tricot. Als Oostendenaar, Vlaming, Europeaan en wereldburger verheugt het mij dat we er in onze stad aan zee zo'n fantastische collectie bij krijgen.

Toen ik in de vorige legislatuur schepen in Oostende was, heb ik een paar goede gesprekken gehad met de heer Tricot en een paar inleidingen gedaan van tentoonstellingen van hem. Tijdens het allereerste gesprek tegenover het stadhuis – ik herinner het me nog vrij goed – terwijl we een dagschoteltje aan het eten waren, ging het over schenkingen en het cultuurbeleid, wat kan en wat niet kan. Elke kunstenaar heeft daarover een andere mening. Dat hangt af van persoon tot persoon. Het was wel duidelijk dat de man over de nodige knowhow beschikte, over een goede visie en over heel wat mooie kunstwerken. Toen zei hij mij dat het de eerste keer was in al die jaren dat er iemand bereid was om eens met hem te praten en te luisteren naar zijn visie. Toen liet hij mij ook al verstaan dat hij de intentie had, op voorwaarde dat het cultuurbeleid in Oostende en in Vlaanderen goed is, om al zijn kunstwerken te schenken.

Zonder zijn naam te vermelden, want toen mocht dat nog niet bekendgemaakt worden, heb ik toen met een aantal mensen gesproken, onder andere van de Cultuurraad. Men stond er nogal sceptisch tegenover. Er werden opmerkingen gemaakt. Is de verzameling artistiek waardevol genoeg om ze te schenken? Wat met de verzekering, wat met de stockage? Toen waren er nog verschillende musea in Oostende, nu is er één onder de naam Mu.ZEE. Ik heb toen ook een artikeltje geschreven dat het mooi zou zijn als mensen waardevolle kunstwerken zouden schenken.

Blijkbaar heb ik toen een beetje te veel promotie gemaakt, want ik kreeg een twintigtal mensen over de vloer, zelfs mensen uit Antwerpen die hun werken niet aan de stad Antwerpen wilden geven, maar wel aan Oostende. Als ik dan persoonlijk eens ging kijken naar die collectie, waren er toch wel dingen bij van bedenkelijke kwaliteit. Soms beschouwden ze zelf de kunstwerken als van grote waarde, maar was het ondermaats. Je moet dat goed bekijken. Sommige mensen willen werken anoniem geven, andere met naam en toenaam.

Het is natuurlijk fantastisch dat er mecenasen zijn, weldoeners. Kijk naar het buitenland: het Getty Museum in Los Angeles is fantastisch, een droom. Ik zou een gat in de lucht springen als iemand in België zo'n kunstschat wil geven en er een museum van dergelijke architecturale waarde voor wil bouwen.

Het omkaderend beleid voor privéverzamelaars is niet evident. Je moet mensen kunnen stimuleren, maar je moet er zeer voorzichtig mee omspringen. Het is niet mogelijk dat u van alles op de hoogte bent, minister, denk ik, maar ik ben benieuwd naar uw antwoord. Als mensen een schenking willen doen van serieuze waarde, graag dan, natuurlijk.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, minister, collega's, ik denk dat wij enkel lof kunnen hebben voor het gebaar van de heer Tricot en voor het essentiële voorbereidend werk – het voorwerk, zoals men in Nederland zegt – dat onze collega, de heer Verstreken, in tempore non suspecto heeft verricht.

Alle steden en gemeenten, zeker de grotere, krijgen geregeld schenkingen. Meestal gaat het over één of enkele kunstwerken; zelden gaat het over grote, waardevolle collecties. Een

gemeenteraad moet die schenkingen ook nog aanvaarden, want aan schenkingen zijn ook lasten verbonden. Die lasten hebben niet zozeer met de erfenissen an sich te maken, maar wel met het bewaren, ontsluiten, inventariseren, tonen en in stand houden. Sint-Niklaas kreeg in de jaren 50 de schenking-Matthys-Vanneste, die een waardevolle collectie schilderijen bevat. In de testamentaire bepalingen stond dat die collectie permanent moet worden tentoongesteld, wat voor de stad een zeer zware verantwoordelijkheid met zich meebrengt. Een collectie integraal tentoonstellen is ook niet altijd wenselijk.

Wij juichen dus het gebaar van de heer Tricot toe. Heeft de Vlaamse overheid – u, als minister van Cultuur – concrete stappen gezet om steden, gemeenten en de hogere overheid zelf in staat te stellen om privéverzamelaars met aanzienlijke en interessante collecties ervan te overtuigen die niet onder de erfgenamen te verdelen maar ervoor te zorgen dat die in het land blijven en aan de gemeenschap worden geschonken? Kunt u daartoe een omkaderend beleid ontwikkelen? Kan men de schenker of erflater een tegenprestatie aanbieden, zoals een zaal of gebouw aanduiden dat zijn of haar naam draagt, of andere faciliteiten? De middelen zijn beperkt, maar het is toch de moeite om daarnaar op zoek te gaan.

Sint-Niklaas worstelt met het probleem van de Heirmanklok, een staaltje van artistiek-technisch vernuft, van de hand van Edgard Heirman. Die klok heeft jarenlang in Kasteel Walburg, in het stadspark, gestaan. Nadien is die klok verhuisd naar het Boudewijnpark in Brugge. Vandaag zoekt men een nieuwe plaats om het kunstwerk tentoon te stellen. Voor die zaken moeten wij op lokaal, en eventueel ook op provinciaal en Vlaams niveau een omkaderend beleid uitwerken.

De heer Bart Caron: Ik deel de bekommernis van mevrouw Idrissi, maar dit is geen gemakkelijke materie. Het is nog maar de vraag of het mogelijk is om een volledig zicht te verwerven op wat privéverzamelaars verrichten. Misschien moet er een positiever klimaat worden gecreëerd waardoor kunstverzamelaars een deel van hun collectie in permanente bruikleen afstaan of die gewoon schenken. Er moet dan een onthaalstructuur komen die voor de toegankelijkheid zorgt en tezelfdertijd ook de selectie verricht. Oostende kende de heer Tricot en men kende ook zijn collectie min of meer. Die collectie sluit wonderlijk goed aan bij de collecties van de stad Oostende en van het provinciale Kunstmuseum aan Zee Mu.ZEE.

Onlangs zei de heer Tricot mij dat zijn schenking niets bijzonders is; dat het zijn burgerplicht is. Dat is een heel mooi gebaar, want zo wordt een waardevolle collectie voor de gemeenschap ontsloten. Als wij erin zouden slagen om een klimaat te creëren waardoor kunstenaars bijna in een reflex hun waardevolle collecties aan de Vlaamse overheid schenken, dan zouden wij een grote stap vooruit hebben gezet.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, wij waren op de hoogte van de intentie van de heer Tricot om zijn kunstcollectie aan de stad, die daartoe zou samenwerken met de provincie, te schenken. Het is zeer goed dat die intentie werkelijkheid is geworden en dat de collectie 'minimal art' en 'arte povera' aan de interessante collectie van het museum wordt toegevoegd.

Er zijn hier al aspecten verwoord die aantonen dat wij voorzichtig moeten zijn. Mevrouw Idrissi, zo vraagt u bijvoorbeeld welke andere verzamelaars momenteel een schenking overwegen. U beseft dat dit bijzonder gevoelig ligt. Het gaat over iets zeer vertrouwelijks. De schepen van Oostende heeft ook aangegeven dat dit op eieren lopen is. Dit zou bepaalde intenties die er zijn, volledig kunnen doorkruisen. Ik zal u dus geen lijstje geven van verzamelaars die een schenking overwegen. Natuurlijk is er een heel belangrijke rol weggelegd voor de museumconservatoren. Dat zegt u terecht. Zij zijn het die in functie van een collectie, maar ook naar aanleiding van tentoonstellingen die ze organiseren, belangrijke relaties onderhouden met privécollectieuren, en ook met hen samenwerken. Verzamelaars die een schenking overwegen, zullen dan ook meestal eerst contact hebben met hen en een

aantal zaken aftoetsen. Ze zijn daarvoor het eerste aanspreekpunt. De rol van mezelf en van de overheid bestaat in het ondersteunen en het creëren van een goed kader. Dat is hier terecht gezegd. Mocht dat nodig zijn, dan nemen we een actieve rol op ons. Dossiers die me rechtstreeks zouden bereiken en van belang zouden kunnen zijn voor een of ander museum, maak ik dan ook altijd in eerste instantie over aan de musea. Ik betrek hen daarbij om zo de opportuniteiten verder te kunnen inschatten.

We werken inderdaad aan een vrijstelling van successierechten voor topstukken. Dat bevindt zich in een eindfase binnen het agentschap Kunsten en Erfgoed. Dat is een eerste belangrijk kader dat we kunnen scheppen. Dat moet nu uiteraard nog worden besproken met Financiën. Er zijn dus contacten tussen het voornoemde agentschap en Financiën en Begroting. Ook op politiek vlak zijn er contacten, tussen mijn kabinet en dat van minister Muyters. Dat beleid is al bekendgemaakt, denk ik. Ook naar aanleiding van het verwerven van het werk van Daniel Buren hebben we die beleidsmaatregelen ruim bekendgemaakt bij privéverzamelaars. Als dit definitief zal zijn goedgekeurd in het parlement, zal er een beperkte, gerichte informatiecampagne zijn, gericht op musea, notarissen en vermogensadviseurs. Ook wat dat betreft, moeten we echter voorzichtig zijn en erover waken dat we geen mensen viseren, waarbij we mensen zouden aanschrijven waarvan we denken dat ze een belangrijke collectie hebben. Dat ligt allemaal zeer delicaat.

Mevrouw Idrissi, het klopt dat naar aanleiding van eerdere boeiende discussies het idee was gegroeid nog eens extra te benadrukken bij onze musea dat ze daar aandacht voor moeten hebben. De mogelijkheid een brief te schrijven werd hier inderdaad gelanceerd. We hebben dat idee echter heel expliciet afgevoerd. We hebben het idee voorgelegd aan de Topstukkenraad. De leden van die raad hebben immers heel veel expertise. We hebben het ook voorgelegd aan een aantal museumconservatoren. Ze hebben ons dat afgeraden. Het zou gaan om een brief die we zouden richten aan de musea, met de vraag dat zij eens een algemene bevraging zouden doen. Die algemene bevraging zou volgens de experts echter onnodige onrust teweegbrengen bij die privéverzamelaars. Ze zeiden dat dit een averechts effect zou hebben, dat die verzamelaars zich zouden terugplooiën en geen enkel plan meer zouden bekendmaken. Daarom hebben we dat losgelaten. De perceptie dat de overheid zich zou beginnen te bemoeien met die collecties, dat we zouden willen bepalen wat daarmee gebeurt, ligt bijzonder gevoelig en zou dus een averechts effect kunnen hebben. We willen een constructieve dialoog. We voeren die ook, maar op een voorzichtige manier. We hebben het geweer van schouder veranderd en zetten volop in op die vertrouwensrelatie tussen collectionneur en museumdirecteur, wat niet nalaat dat we heel expliciet bij onze museumdirecteurs, wanneer we hen zien, benadrukken dat ze daar goed voor moeten zorgen. We behouden dus de musea als aanspreekpunt, zeker voor de schenkingen. Ze zijn het best geplaatst om dat in te schatten. Die manier van werken is vergelijkbaar met de werkwijze die we hebben gehanteerd bij het kunstwerk *Le Décor et son Double* van Daniel Buren. Wat dat betreft, hebben we een heel goede samenwerking gekend.

Mijnheer Dehandschutter, ik begrijp enigszins uw vraag. U weet dat we, vooral onder impuls van minister van Binnenlands Bestuur Bourgeois, bezig zijn met een hele interne staatshervorming, met het verminderen van de planlast. Daarbij wordt er heel expliciet de nadruk op gelegd dat we ons niet mogen bemoeien met het lokaal bestuur, dat we geen extra verplichtingen mogen opleggen. We moeten ons houden aan die afspraak die we hebben gemaakt binnen de Vlaamse Regering, om de autonomie van gemeenten in dezen te bewaken. Ook wat de taak van de provincies betreft, hebben we bij Erfgoed een goede werkmethode gevonden. Ik wil die ook respecteren. Ik meen dat we goed zitten wat Erfgoed betreft. Er is vooral de lokale verantwoordelijkheid. Er is de meer regionale, provinciale verantwoordelijkheid. Dan is er onze verantwoordelijkheid.

Ik meen dat we een goede werkmethode hebben gevonden en ik wil die voorzetten. Natuurlijk kan het kader dat Vlaanderen schetst, bijvoorbeeld met die vrijstelling van successierechten, ook belangrijk zijn voor de lokale besturen. Dat wil ik wel benadrukken.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Minister, ik dank u voor uw uitvoerige antwoord. Met mijn vraag had ik de bedoeling daarover een debat te krijgen, om een juist denkkader te krijgen ter zake. Ik ben blij dat de commissie dat ook zo enigszins opvat. Het feit dat een aantal collega's zich in het debat hebben gemengd, bewijst net dat daar een zekere behoefte aan bestaat.

U zegt dat u niet kunt antwoorden op de vraag of er nog privécollectieuren zijn die een schenking aan musea overwegen. Nu hoef ik die namen niet per se te weten. U stelt terecht dat ter zake een bepaalde mate van discretie moet worden gehanteerd. Het zou echter wel goed zijn, mochten we daarover enig cijfermateriaal kunnen krijgen. Zijn er überhaupt verzamelaars die dat overwegen, of is de Tricotcase zo uitzonderlijk? Is dat maar een geïsoleerd feit in het geheel?

Het is goed dat u op de hoogte was van deze schenking. Het is belangrijk dat Vlaanderen betrokken is bij een schenking die zo belangrijk is. Hebt u weet van voorwaarden die daarbij gesteld zijn? Als men zo'n belangrijke collectie schenkt, kan ik mij voorstellen dat men daar een aantal voorwaarden aan verbindt, bijvoorbeeld dat de collectie in haar geheel moet worden gelaten of dat ze niet mag worden doorverkocht.

Ik zou ook graag wat meer weten over de kosten. Het is natuurlijk fijn voor een museum om zo'n collectie te ontvangen, maar als het zo'n belangrijke schenking is, kan ik me voorstellen dat er heel wat bijkomende kosten zijn van onderhoud en dergelijke meer.

Ik ben blij met uw antwoord met betrekking tot de vrijstelling van successierechten. U spreekt in uw beleidsbrief over een omkaderend beleid. Is dat daar een onderdeel van? Of is dat het enige dat we onder 'omkaderend beleid' moeten begrijpen? Als u aan nog andere pistes denkt voor een omkaderend beleid, had ik daar graag ook wat meer over vernomen.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Het blijft natuurlijk een delicate kwestie, omdat het om privébezit gaat. Je kunt niet zomaar mensen dwingen. Wat wel zou kunnen, is dat de minister of schepen van Cultuur, als ze van dergelijke zaken weet hebben, eens vertrouwelijk gaan babbelen met die personen in kwestie en hen geleidelijk aan warm proberen te maken.

Ik geef een klein voorbeeldje in dat verband. De grootvader van iemand uit mijn vriendenkring was een kleine zelfstandige en een zeer bekende kunstenaar. In plaats van met geld te betalen, stelde hij dan voor om een kunstwerkje te geven – een soort ruildeal. Die vriend van mij durft het werk niet op te hangen in zijn huis, uit angst dat het zou worden gestolen. Hij weet niet wat hij ermee moet aanvangen. Het heeft ook een renovatiebeurt nodig, wat dan weer een pak geld kost. En om het te laten verzekeren, is bijna onbetaalbaar. Dan zou het in dit geval voor hem beter zijn om het te schenken, onder een aantal voorwaarden, daarom niet meteen aan het museum in de stad waar hij woont, maar aan een museum waar het werk goed tot zijn recht zou komen.

Je kunt de mensen natuurlijk niet dwingen, maar op de een of andere manier kan de schepen of de minister mensen er warm voor maken, als zoiets bijvoorbeeld eens ter sprake komt in een interview.

De heer Bart Caron: Wat we ook niet mogen onderschatten, collega's, is dat bij heel veel conservators van musea en mensen die in dit vak actief zijn, bijvoorbeeld als journalist, die kunstcollectieuren en hun collecties grosso modo wel bekend zijn. Het probleem dat we in Brussel hadden met Herman Daled, was een vrij specifieke situatie. Over het algemeen weten we dat. Er zijn kleine kringen van mensen die het weten. Als het ertoe doet, als er een momentum ontstaat, komen die kringen ook wel in beweging.

Tegelijk heb ik respect voor de positie van die kunstverzamelaars. Het is vaak met zwart geld opgebouwd, zullen sommigen zeggen. Tot daaraan toe. Aan de andere zijde zijn veel

kunstcollectieuren mensen die vrij terughoudend zijn en zelden gaan pronken met hun eigen collectie, uit liefde en respect voor de kunstenaars en de kwetsbaarheid van de collectie.

Ik kan ongeveer beschrijven waar in mijn streek en in West-Vlaanderen belangrijke kunstcollecties zitten, wat daar ongeveer in zit, enzovoort. En ik ben nochtans geen kenner van beeldende kunst.

Een systeem met successierechten dat tegemoetkomt aan schenkingen, is alvast een belangrijke stap. Op het moment dat sleutelwerken door een overlijden of wat dan ook op de markt komen of opgenomen zijn op de topstukkenlijst, hebben we eigenlijk al een instrumentarium om dat te begeleiden. We moeten maken dat we vanuit de overheid een openheid en gevoeligheid aan de dag leggen voor als het zover is. Ik betwijfel of we nog een explicieter instrumentarium moeten hebben.

Mevrouw Yamila Idrissi: Begrijp mij niet verkeerd: ik pleit er niet voor om alle kunstcollectieuren aan te spreken of aan te schrijven om hun te vragen om hun collectie te schenken. Wanneer blijkt dat er een schenking van een waardevolle collectie wordt overwogen aan een publieke instelling, kun je dat alleen maar toejuichen, want dan wordt kunst opnieuw zichtbaar gemaakt. Maar wat is dan het kader om zo'n schenking te doen? Daar ben ik bezorgd om. Als ik het heb over het omkaderingsbeleid dat in de beleidsbrief vermeld wordt, heb ik het niet zozeer over het stimuleren van zo veel mogelijk collectieuren om hun collectie over te dragen, maar wel over het kader waarin dat kan gebeuren.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, ik ben het eens met en verheugd over het antwoord van de minister en de aanvulling die u hebt gegeven. Mevrouw Idrissi heeft al aangegeven dat het niet de bedoeling mag zijn om alle privécollecties via de overheid te laten inventariseren. Dat kan begrijpelijke argwaan bij de betrokkenen teweegbrengen. Aan de andere kant weten attente conservatoren, schepenen van Cultuur en cultuurbeleidscoördinatoren genoeg over hun stad en streek en wie wat heeft. Men komt elkaar tegen op alle mogelijke gelegenheden. Als er mogelijkheid is, is het belangrijk dat dat met de betrokkenen wordt besproken op het gepaste moment. Nogmaals, wij kunnen het voorbeeld van de heer J. V. uit O. wat dat betreft volgen. (*Gelach*)

De heer Johan Verstreken: Voor alle duidelijkheid: mijn bijdrage is heel minimaal. Een paar gesprekjes.

De voorzitter: Alle beetjes helpen. Dat is de rol van een schepen, nietwaar mijnheer Verstreken? Hij effent het pad. Het toont mooi aan hoe continu ons cultuurbeleid eigenlijk is.

Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik wil nog eens herhalen dat ik cijfers en dergelijke absoluut niet zal vrijgeven. Ik geloof ook niet in een soort van aanwakkeren van hieruit om mensen te doen schenken. Ik blijf erbij dat dat echt geen goede zaak is. Ik ga daar heel low profile rond werken. Er zal wel een kader komen zodat de mogelijkheid er is als men het wil doen. Met de successierechten willen we daaraan tegemoetkomen, maar dat is niet alles. Er is een volledig kader. In het decreet zullen onder meer specifieke zaken rond bruikleen, bewaargeving en specifieke tentoonstellingen staan, maar we zullen ook de mogelijkheid aanbieden om private collecties te laten bestuderen in samenwerking met universiteiten en dergelijke. Er is dus in een volledig kader voorzien. Er is ook vraag naar om dat op die manier te doen.

Een heel belangrijke stap die we hebben gezet in het vertrouwen opbouwen tussen de overheid, musea en de private verzamelaars, was wat we hebben gedaan met het werk van Daniel Buren. Dat was symbolisch een heel belangrijk voorbeeld omdat men op dat moment heeft gezien dat er ook private collectieuren zijn die vertrouwen hebben in een samenwerking met de overheid. Dat was heel belangrijk om het vertrouwen op te bouwen. We mogen dat niet onderschatten.

U vraagt ook naar de voorwaarden van het ter beschikking stellen van de collectie in Oostende. Ik ga ook daar niet op door. Ik heb er trouwens ook geen zicht op. Dat is een museum dat landelijk erkend is maar dat voor de rest zelf die afspraken heeft gemaakt. Ik ga me daar niet mee moeien, dat zou niet goed zijn. Ik heb er dus absoluut geen zicht op en zal niet vrijgeven wat de voorwaarden zijn. Daar is een deal afgesloten. Ik heb absoluut geen ambitie om vanuit een soort communistische reflex vanuit de overheid alles te weten en te beheersen.

De voorzitter: Vanuit cultuurparticipatief oogpunt wil ik u meedelen dat een deel van de collectie binnenkort zal worden tentoongesteld in het museum.

Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Het verheugt me dat het omkaderend beleid niet alleen bij de successierechten blijft maar dat het opengetrokken is naar andere zaken zoals bruikleen enzovoort. Dat is belangrijk. Minister, mijn vraag naar de voorwaarden bij het Mu.ZEE komt niet vanuit een communistische reflex maar eerder vanuit de idee om naar een voorbeeldfunctie te kijken en te zien of daar voorwaarden in zijn opgenomen die je kunt veralgemenen naar andere musea of niet. De vraag komt eerder vanuit de idee van een leeroefening dan vanuit een communistische reflex.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de engagementsverklaring van de cultuursector met betrekking tot interculturalisering - 1029 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, minister, collega's, we hebben een cultuur in Vlaanderen, die door de meeste Vlamingen wordt erkend als de Vlaamse cultuur. Maar er zijn ook heel veel mensen die van buitenaf komen en die vaak een eigen culturele achtergrond in hun rugzak meebrengen. De vraag is hoe ze met hun culturele bagage een plaats kunnen verwerven in de Vlaamse cultuur en de socioculturele wereld zodat mensen vanuit verschillende culturele achtergronden daar allemaal in aan bod komen en daaraan kunnen participeren. Dat is in een notendop waar het over gaat. Het is goed om af en toe begrippen die evident zijn, nog eens onder gewone woorden te brengen.

Minister, dit is eigenlijk een opvolgvraag. Ongeveer een jaar geleden stelde ik u een vraag over de effecten van het actieplan interculturalisering en de acties die de socioculturele wereld op basis hiervan zou ondernemen.

Het doel van het actieplan dat werd gelanceerd in 2006 door uw voorganger, was het versterken van de etnische culturele diversiteit bij bestuur, personeel, vrijwilligers, leden van verenigingen, bezoekers van instellingen en voorstellingen en het aanbod in het algemeen. In het antwoord dat u vorig jaar gaf, toonde u er zich geen voorstander van om te gaan werken met quota, met resultaatsindicatoren die heel strikt kunnen worden afgemeten en waarop je dan mensen kunt pakken. Ik vond het belangrijk, en ik onderschrijf dat ook, dat u wilde werken met inspanningsverbintenissen. Natuurlijk mag dat niet vrijblijvend zijn. Als er wordt gevraagd om een inspanning te leveren, dan moet daar op een bepaald moment ook iets van te merken zijn. Een inspanning is geen synoniem van vrijblijvendheid. Het voordeel hiervan is dat het de organisaties ruimte geeft om te falen en om daar desnoods zelf aan te remediëren.

U antwoordde dat bij de opmaak van een nieuwe beheersovereenkomst aan elke organisatie zou worden gevraagd om doelstellingen te formuleren met betrekking tot interculturaliteit. U hebt dan ook verzekerd dat daarbij ook rekening wordt gehouden met de grootte van de

organisatie en de ligging. Niet in alle steden en gemeenten in Vlaanderen is dat interculturaliseren op dezelfde manier aan de orde, en het is belangrijk om daar rekening mee te houden. Op basis van deze doelstellingen worden de organisaties dan beoordeeld.

Daarnaast werd ook gewerkt aan de ontwikkeling van een stappenplan om binnen de ruime cultuursector tot een engagementsverklaring te komen over interculturalisering. Hiermee wordt ingegaan op de noodzaak van een meer integrale benadering van de thematiek. U verklaarde met deze engagementsverklaring tot een grote gedragenheid te willen komen en “de motor op gang te krijgen”. Nog steeds volgens uw antwoord zouden de deelsectoren daarbij een actieve rol krijgen en zou het vervolg op het Cultuurforum 2020, dat vorig jaar in mei plaatsvond, een van de pistes zijn om op te blijven werken.

Ik citeer ook even uit uw beleidsbrief. Ik las: “In 2011 gaf ik het Kennisknooppunt Interculturaliseren de opdracht om samen met de cultuursector een traject uit te stippelen dat moet uitmonden in een engagementsverklaring die eind 2011 klaar zal zijn.”

Minister, is deze engagementsverklaring inderdaad klaar? Zo ja, waartoe wil de sector zich in grote lijnen engageren?

Welke concrete acties stelt de sector zelf voor om de diversiteit in de verschillende domeinen te bevorderen? Wat verwacht de sector in dit verband van de overheid?

Hoe wilt u de realisatie op het terrein verder ondersteunen?

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, ik heb me vorig jaar ook aangesloten bij de vraag van de heer Kennes en ik ben ook benieuwd naar de reactie van de minister.

Het interculturaliseren in de cultuursector maakt deel uit van het bredere diversiteitsbeleid dat wordt nagestreefd. Het is natuurlijk gemakkelijker om zo'n doelstelling te formuleren dan om ze te realiseren. We zien dit zeker en vast in de cultuursector. In sommige sectoren is de genderdiversiteit heel beperkt, soms in de ene en soms in de andere zin. Het gaat ook over jong en oud, over personen met een beperking, over kansarmen. Ook de etnische diversiteit zit hierin. Men moet de doelstelling voor ogen houden, men moet ook inspanningen leveren en bekijken op welke manier men die doelstelling kan realiseren en welke zaken minder of niet succesvol blijken te zijn. Maar men moet ook de eigenheid van datgene waarmee men bezig is voor ogen houden en men mag niet proberen om de bestaande zaken geforceerd te veranderen, want dat zou niet goed zijn.

Minister, ik denk in dit verband ook aan de suggestie van uw collega, de minister van Jeugd, over het opstarten van aparte jeugdbewegingen voor allochtone jongeren. De reacties daarop zijn heel uiteenlopend. Het voorstel sluit in geen geval aan bij het idee van N-VA over inclusief beleid en integratie.

Ik ben benieuwd naar wat u ons na een jaar te vertellen hebt op de vragen die de heer Kennes heeft gesteld.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Voorzitter, minister, bij het doornemen van de vraag van de heer Kennes, dacht ik aan een project, een campagne die werd gelanceerd door de vorige minister van Cultuur met de specifieke bedoeling om bepaalde kansengroepen meer te laten zetelen in raden van bestuur van culturele organisaties en sportorganisaties. De campagnetitel was ‘Iedereen kan zetelen’. Hoe past die campagne in dit verhaal? Bestaat die campagne eigenlijk nog en zo ja, heeft die succes? Dit is maar een deelelement van de grotere vraag van de heer Kennes, specifiek over de aanwezigheid van kansengroepen in de bestuursorganen van vzw's.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Voorzitter, ik wil me ook aansluiten bij de vraag van de heer Kennes.

Mijnheer Delva, er bestond tijdens de vorige legislatuur een Actieplan Interculturalisering. Het werd door de vorige minister van Cultuur samen met de sector uitgewerkt. Als ik het me goed herinner, zat daarin 'Iedereen kan zetelen', een stimulans om te zetelen.

Minister, ik heb begrepen dat u een beetje afgestapt bent van dat actieplan – maar u kunt me corrigeren als ik verkeerd ben – juist omdat u niets wilt opleggen, maar omdat u de sector bottom-up wilt meekrijgen. In uw beleidsbrief bewandelt u twee denksporen: u zegt dat het Steunpunt Interculturaliseren een belangrijke rol zal krijgen, maar ook huizen zoals Daarkom zullen een belangrijke rol spelen. En zo komen we weer uit bij de vraag hoe het zit met Daarkom. Zal het die rol kunnen spelen?

De heer Bart Caron: Minister, collega's, ik vind de vraag van de heer Kennes een heel goede vraag, ik sluit me er helemaal bij aan. Het is een interessante thematiek en ik deel zijn bekommernis helemaal.

In het kader van de discussie van vorig jaar over de personeelsbezetting van het kennisknooppunt hebt u verteld dat het op peil bleef. Hoe het zit met de engagementsverklaring die dat kennisknooppunt zou ondersteunen? Is dat op peil gebleven? Heeft dat voortgewerkt?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik heb het actieplan niet verlaten, ik heb het wel concreet gemaakt in de uitvoering. De bedoeling van de engagementsverklaring is dat er algemene principes worden vooropgesteld, waarbij organisaties zelf maximale ruimte krijgen om acties te formuleren. Elke organisatie moet het thema interculturaliteit ook kunnen opnemen, rekening houdend met de specifieke eigenheid, schaalgrootte, ligging en de subsector. We zijn daar al concreet mee bezig. In elke nieuwe beheersovereenkomst die we afsluiten, wordt een passage opgenomen over interculturaliteit.

Uit het onderzoek is gebleken dat er moet worden afgestapt van een te strak top-downbeleid. Heel dirigistisch quota opleggen, werkt averechts en dus niet productief. De sector is vragende partij om zelf uit te zoeken hoe we dat aanpakken, rekening houdend met ieders eigenheid. We hebben ons gebaseerd op de visietekst van het atelier binnen het Cultuurforum, waarvan sommigen zeggen dat het een praatbarak is. We gaan daarmee aan de slag. Uit het atelier diversiteit en participatie van het Cultuurforum is gebleken dat de sector zelf naar een engagementsverklaring wil gaan. Interculturaliseren moet een bottom-upverhaal worden. Dat hebben we niet zelf uitgevonden, dat is een conclusie van de werkgroep van het Cultuurforum.

De engagementsverklaring moet de werking zichtbaar maken, zodat het inspirerend kan werken voor andere organisaties. Ik wil dit proces ondersteunen. Dēmos, een participatie-instelling, heeft als expliciete opdracht ondersteuning te geven met betrekking tot interculturaliteit. Dēmos maakt, samen met de andere steunpunten, deel uit van de stuurgroep die aan de engagementsverklaring werkt. Ook de steunpunten moeten binnen hun reguliere opdracht aan interculturaliteit werken. Ze engageren zich om de uitrol van de engagementsverklaring te ondersteunen. Ik verwacht dan ook dat zij de engagementsverklaring binnen de sector verspreiden. De stuurgroep is dat aan het finaliseren. De bedoeling is om dat te lanceren op de volgende editie van het Cultuurforum in juni 2012 en dat zal dan klaar zijn.

Ik heb het kennisknooppunt interculturaliseren de opdracht gegeven om de uitrol van de engagementsverklaring te monitoren. We zullen nagaan of er iets mee gebeurt. We gaan geen expliciete quota opleggen, maar wel uitzoeken of ermee wordt gewerkt. Dat zal veel productiever zijn. Er zal een overzicht en analyse worden gemaakt van de acties en

doelstellingen van de organisaties die de engagementsverklaring onderschrijven. Die zullen de basis vormen voor een werksessie op de editie van het Cultuurforum 2020 van dit jaar, waarop een aantal organisaties worden uitgenodigd om hun acties toe te lichten.

Aan alle deelnemende organisaties wordt begin 2013 gevraagd om een korte tussentijdse evaluatie te maken. Later wordt het verzamelde materiaal geanalyseerd. Het is de bedoeling om vanuit de praktijk goede voorbeelden te verzamelen en te verspreiden. Van de steunpunten verwacht ik dat ze de engagementsverklaring opnemen en binnen hun sector verspreiden.

Ik wil ook even stilstaan bij 'Iedereen kan zetelen'. Dat is heel waardevol en we hebben het nieuw leven ingeblazen. Het is zijn doel voorbijgeschoten, het wordt weinig gehanteerd, maar we hebben ervoor gezorgd dat er nieuwe zuurstof aan wordt gegeven. We geloven sterk in een positieve benadering. Er is nood aan het goed verzamelen van mensen die bereid zijn om dat te doen. Daarom werken vanuit dat principe.

Ook het kennisknooppunt blijven we mee ondersteunen. We hebben zelfs de opdracht gegeven om dat zo te doen. Dat loopt dus en ik geloof er sterk in. Je merkt dat het iets in beweging zet. Zo kunnen we werken aan het interculturaliseren, want ik geloof daar heel sterk in en sta erachter. Organisaties die vrijwilligers moeten zoeken, moeten elk op hun manier kunnen werken. Daarom geloven we in de eigen aanpak van die organisaties, niet zomaar vrijblijvend, maar met een engagementsverklaring die nadien wordt geanalyseerd, niet zozeer op een cijfermatige manier, maar volgens de ervaringen in de praktijk.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Minister, u blijft het dossier opvolgen, maar u erkent dat er nog veel werk is en dat er moeilijkheden zijn die nog niet zijn weggewerkt. U hebt het initiatief 'Iedereen kan zetelen' nieuw leven ingeblazen, maar het was niet helemaal duidelijk hoe dat precies is gebeurd. Misschien kunt u dat nog verduidelijken.

Het Cultuurforum in juni zal blijkbaar de kans geven om goede ervaringen uit te wisselen en om andere organisaties op weg te helpen. Ik dring er ook op aan dat u samen met uw administratie, medewerkers en kabinet de interculturalisering blijft opvolgen, want er is zeker nog veel werk aan de winkel.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Minister, uit uw antwoord blijkt dat het trager en moeilijker gaat en veel complexer is dan we denken om de zaken in beweging te krijgen. Als ik hoor dat het nog in stuurgroepen wordt overlegd en uitgewerkt en dan naar het Cultuurforum moet gaan, dan gaat het meer van boven naar beneden, dan van beneden naar boven. Op sommige terreinen zijn er goede voorbeelden om te kopiëren naar andere plaatsen. U zei dat het respect voor ieders eigenheid in zijn werking, aanpak en opzet van de activiteit voorop staat. Dat maakt dat kopiëren moeilijk is. Maar, minister, het is uw verdienste dat u blijft proberen – om de woorden van Willem de Zwijger niet in te roepen.

De heer Bart Caron: Minister, ik wil ook nog twee elementen aanbrengen.

Ik twijfel niet aan uw intenties die u in tal van documenten hebt laten blijken, maar het gaat toch zeer traag. Ik kan daar negatief op reageren, maar ook positief. Ik weet dat u een bottom-upaanpak verkiest, maar kunt u zeggen wanneer we tot een engagementsverklaring komen met de organisaties? Wilt u dat na het forum implementeren?

Wie is eigenlijk de organisatorische trekker op het terrein? Is het Dēmos, is het het kennisknooppunt interculturaliseren?

Hoe komt het eigenlijk dat het zo traag gaat? Ik kan me inbeelden dat u er ook wat ongedurig van wordt.

Minister Joke Schauvliege: De engagementsverklaring zal in juni klaar zijn en zal dan door de organisaties ondertekend worden. Ze is zo goed als klaar, maar we willen er een gezamenlijk moment van maken. Er zal ook een workshop plaatsvinden waarin een aantal tips zullen worden aangeboden over hoe je daarmee omgaat.

We maken het nu al heel concreet. Het is niet omdat er officieel nog geen engagementsverklaring is, dat we niets doen. Ik heb het voorbeeld bij van de beheersovereenkomst met de Ancienne Belgique waarin een heel belangrijke paragraaf staat over culturele en maatschappelijke diversiteit: “De organisatie hanteert en bewaakt hiervoor de uitgangspunten van het diversiteitsbeleid met inbegrip van interculturaliteit. Ze zal een actieplan ontwerpen”. Er staat heel specifiek in hoe ze het moeten doen. “Het programma en de werking van de organisatie zijn opgebouwd en onderhouden met aandacht voor diversiteit aan verschillende subculturen en leefstijlen”. Het is dus heel specifiek opgenomen in de beheersovereenkomst.

Er beweegt dus wel wat en het zijn belangrijke stappen vooruit. Het is niet altijd evident om het in de praktijk te merken, dat geef ik toe. De ervaring leert ook dat, als je naar voorstellingen gaat, je weinig divers publiek ziet. Het hangt een beetje af van organisatie tot organisatie.

U vraagt wie de trekker is. Er is een stuurgroep met zowel het kennisknooppunt, Dēmos als alle steunpunten, die trekt en alles bundelt.

Er was ook nog een vraag over Daarkom. We gaan verder met Daarkom. We geloven er ook in. We blijven hen verder ondersteunen. Op een bepaald moment hebben we de piste gelanceerd om een erkenning in te dienen in het Kunstendecreet. Zij vonden dat zelf geen goed idee. Ik denk dat we nu verder werken op de manier waarop we in het verleden hebben gewerkt. Ik heb de indruk dat het intussen goed loopt. Er is een raad van bestuur die vernieuwd is en waar een aantal nieuwe dynamische mensen zijn opgenomen, wat bijzonder positief is. Op die manier kunnen wij met Daarkom vooruit. Er was een goede opkomst op de nieuwjaarsreceptie, wat ook positief is.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Minister, u wilt een bottom-upbeleid maar tegelijk bewijst u dat u met een top-downbeleid bezig bent. Ik zal me nader verklaren. Het is geen kritiek, want ik denk dat het een goede manier is.

U zegt dat u interculturaliteit heel specifiek opneemt in beheersovereenkomsten. Als het er niet in staat, zullen veel organisaties het niet opnemen. Ik verwijs bijvoorbeeld naar mijn vraag aan u naar aanleiding van het meerjarenplan van het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL). Ik was toen heel verbouwereerd dat in de jaarplanning van het VFL op geen enkele manier verwezen werd naar interculturaliteit. U hebt toen het engagement genomen om het in de beheersovereenkomst op te nemen.

Waarom zeg ik dat zo nadrukkelijk? Een mentaliteitsverandering kan je voor een groot deel proberen bottom-up te realiseren. Maar op een gegeven moment moet er iemand zeggen dat het zo belangrijk is dat een aantal richtlijnen in de beheersovereenkomst worden opgenomen omdat we een verandering willen. Ik denk dat dat goed is. Er is een top-down en bottom-up manier van werken nodig. Veranderen houdt ook een mentaliteitswijziging in en gaat vaak moeilijk vanzelf.

Ik ben blij dat u positief bent over Daarkom. Maar hoe zit het dan met het financiële plaatje? Koken kost geld. U zegt dat u in het project gelooft en dat er een nieuwe dynamiek is, dan ga ik ervan uit dat ook dat is opgelost. Want als dat niet opgelost raakt, zie ik weinig dynamiek voor de toekomst.

De heer Bart Caron: Minister, mag ik vragen naar de motieven? U zei zo stellig dat Daarkom zich moest plooiën naar het Kunstendecreet. Zij hebben er meteen op gereageerd. U

zegt dat u verder werkt volgens het huidige systeem en niet volgens het Kunstendecreet. Waarom gaat u mee in die piste? Het is geen goed- of afkeuring, het is gewoon een vraag. Ik wil er zelfs niet over oordelen. Ik wil gewoon weten waarom u die koers kiest. Ik kan me er dingen bij voorstellen, maar ik krijg liever een duidelijk antwoord van u.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Idrissi, ik ben het niet met u eens dat een beheersovereenkomst een top-downbenadering is. Een beheersovereenkomst is een contract. Het contract tussen de overheid en de organisaties wordt samen tot stand gebracht. Het wordt samen beslist en niet opgelegd.

Ten tweede, in de nieuwe beheersovereenkomst van het Fonds voor de Letteren hebben wij dat ook heel expliciet opgenomen. Men moet daar dan ook expliciet verslag over uitbrengen.

De middelen die Daarkom altijd gekregen heeft, zal het ook verder krijgen. Er is geen ruimte voor extra middelen. Ik zou niet weten waar we die zouden moeten halen of ten koste van wat dat dan zou moeten zijn. Ik hoor dan graag wat er moet worden geschrapd om Daarkom meer middelen te kunnen geven.

Ik blijf voorstander van Daarkom in het Kunstendecreet. Het werd geopend in september. Ze waren dus te laat voor de vierjarige structurele erkenning. Ze hadden nog één maand de tijd om een dossier in te dienen voor de tweejarige erkenning. Ze vonden echter dat ze niet klaar waren om het op tijd in te dienen.

Op termijn is dat echter de beste situatie, ook voor Daarkom. Op die manier kunnen zij ook volwaardig deel uitmaken van het Kunstendecreet. Het is meer een praktisch bezwaar: ze hebben louter om de timing niet ingediend op dat Kunstendecreet.

De voorzitter: Er zijn wel een aantal nieuwe elementen naar boven gekomen, maar ik stel voor dat we afronden.

Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Ik begrijp de positieve noot over Daarkom eerlijk gezegd niet. Het water staat hun aan de lippen.

Misschien moeten we die discussie op een ander moment voeren.

De voorzitter: Ik denk dat we inderdaad wat te ver afwijken van de vraagstelling. We kunnen die discussie misschien op een ander moment voeren aan de hand van een interpellatie of vraagstelling.

Het incident is gesloten.

■